

SYSTÉM SOCIÁLNÍCH SLUŽEB VE VELKÉ BRITÁNII, SLOVENSKÉ REPUBLICE A ČESKÉ REPUBLICE

James Milne
10. září 2009

SYSTÉM SOCIÁLNÍCH SLUŽEB VE VELKÉ BRITÁNII, SLOVENSKÉ REPUBLICE A ČESKÉ REPUBLICE

Financování služeb sociální péče

Všechny vlády citlivě vnímají úroveň veřejných výdajů a všechny společnosti nějakým způsobem omezují sociální péči. Všechna rozhodnutí týkající se přerozdělování se dějí na několika úrovních:

- Na makroúrovni, politici musí rozhodovat o úrovni financování sociální péče a o tom, jak má být distribuována v jednotlivých oblastech;
- Na mesoúrovni střední rozhodovací orgány jako například rady samospráv rozhodují o zdrojích alokovaných jednotlivým službám;
- Na mikroúrovni musí být konflikty a dilemata způsobené těmito rozhodnutími zvládnuta profesionály a dalšími poskytovateli služeb.

SYSTÉM SOCIÁLNÍCH SLUŽEB VE VELKÉ BRITÁNII, SLOVENSKÉ REPUBLICE A ČESKÉ REPUBLICE

**Otázka stanovení nároku v sociální péči
se stává čím dál důležitější, a z
lokalizované a občas relativně
neformální záležitosti se změnila ve
formálně ukotvený, místně
interpretovaný a zaváděný rámec -
Spravedlivý přístup k péči (SPP).**

SYSTEM SOCIÁLNÍCH SLUŽEB VE VELKÉ BRITÁNII, SLOVENSKÉ REPUBLICE A ČESKÉ REPUBLICE

Nicméně, současný systém není vnímán tak, že by mohl poskytnout personalizovanou péči na vysoké úrovni, kterou současné i budoucí generace očekávají. Zejména je tento systém (postavený na kombinaci národního a v převažující většině místního poskytování služeb) nahlížen tak, že je:

- neférový a těžko dostupný kvůli nedostatku transparentnosti s ohledem na stanovování nároku na péči
- nevyvážený s ohledem na různou úroveň poskytování služeb v různých oblastech
- neefektivně odráží potřeby těch, kteří péči vyžadují

SYSTÉM SOCIÁLNÍCH SLUŽEB VE VELKÉ BRITÁNII, SLOVENSKÉ REPUBLICE A ČESKÉ REPUBLICE

Problémy stávajícího systému financování

Existuje několik problémů se současným systémem péče a podpory:

- a) Demografické změny zvýší poptávku po péči o dalších 1,7 miliónů lidí, u kterých lze očekávat potřebu péče a podpory v následujících 20 letech
- b) Nedostatek podpory a (nebo) její kolísavá úroveň
- c) Neefektivní nakládání s penězi

SYSTÉM SOCIÁLNÍCH SLUŽEB VE VELKÉ BRITÁNII, SLOVENSKÉ REPUBLICE A ČESKÉ REPUBLICE

Jak financovat projekty stávajících služeb a jejich dalšího rozvoje?

Zásadní změna je nutná pokud jde o stanovení vyšší priority sociální péče, zaštitěné dostatečnými zdroji; a na místní úrovni zastupitelstva potřebují vyvinout sofistikovanější a citlivější přístup k přerozdělování péče.

Otázka, kterou je třeba zodpovědět je, zda je současný stav udržitelný, a rovněž z hlediska personalizační agendy soustředěné na výstupy – obhajitelný

SYSTÉM SOCIÁLNÍCH SLUŽEB VE VELKÉ BRITÁNII, SLOVENSKÉ REPUBLICE A ČESKÉ REPUBLICE

Jak financovat projekty stávajících služeb a jejich dalšího rozvoje?

Téměř dvě třetiny zastupitelstev stanovilo svůj práh nároků na služby vedené péče jako „**pevně stanovený**“ v letech 2005-06 a lze očekávat, že mnoho dalších se ke zvýšení svého prahu nároků na služby odhodlá v letech 2006-07.

Důsledky pro osoby, které nesplní kritéria, jsou omezené, „v některých případech lidé spoléhají na přátele a rodinné příslušníky. V jiných si za péči sami platí. Někteří však nemají jinou volbu, než se bez péče obejít úplně.“

SYSTÉM SOCIÁLNÍCH SLUŽEB VE VELKÉ BRITÁNII, SLOVENSKÉ REPUBLICE A ČESKÉ REPUBLICE

Jak vyhodnocovat efektivitu alokace zdrojů v sociálních službách (nákladovou efektivitu sociálních služeb)?

Komise pro dohled nad sociální péčí (KDSS) uvedla, že při téměř každém pohovoru s uživateli sociální péče, hlavní důraz byl kladen na peníze.

Lidé se obávají, že nebudou schopni si péči dovolit, nebo se obejít s menším podílem péče než ve skutečnosti potřebují kvůli jejím nákladům. U lidí, kteří jsou závislí na své penzi, nemají již jiné příjmy, dávky ani úspory, je obava, že jim peníze dojdou, skutečně namísto.

(KDSS) a další také zkoumali dopad, který to mělo na osoby využívající kombinaci neformálních a doporučených zdrojů pomoci za účelem snížení poplatků účtovaných sociálními službami.

SYSTÉM SOCIÁLNÍCH SLUŽEB VE VELKÉ BRITÁNII, SLOVENSKÉ REPUBLICE A ČESKÉ REPUBLICE

Jaké jsou zdroje financování sociálních služeb?

- Dva největší zdroje vládního financování péče a podpory jsou systém sociální péče a příspěvky pro osoby se sníženou schopností. Stát vynaložil na sociální péči v Anglii 14,7 miliard liber v letech 2007/08. Výdaje na sníženou schopnost zacílené zejména na starší spoluobčany byl zhruba 6,1 miliardy liber.
- Zastupitelstva poskytují granty a další financování velkému množství různých dobrovolných organizací a dalších iniciativ podporujících osoby, které by nedosáhly na sociální péči přímo poskytovanou obcemi. V letech 2006-07 byly tyto granty (mimo smluvně financované organizace) přiděleny téměř 6,000 organizacím (péče o dospělé) a dosáhly 278 miliónů liber. Dalších 44 miliónů bylo poskytnuto organizacím pečovatelů.

SYSTÉM SOCIÁLNÍCH SLUŽEB VE VELKÉ BRITÁNII, SLOVENSKÉ REPUBLICE A ČESKÉ REPUBLICE

Jaký typ podpory je k dispozici – je nárokový nebo neneárokový?

- Když byly osoby vyhodnoceny jako dosahující na služby, je běžnou praxí v jakémkoli platebním režimu doprovodit je kontrolami příspěvků a snahou maximalizovat příjem, ne který osobám náleží právo, aby se zmírnil dopad plateb za služby.
- Někteří sociální pracovníci se obzvláště zasloužili o to, aby lidé svým nárokům rozuměli a obdrželi všechny peníze, ne které vznikl nárok.
- Nicméně, lidé kteří si péči hradí sami většinou neměli žádné výhody z programů Spravedlivých politik jednotlivých zastupitelstev a stali se potencionálně nejzranitelnějšími a také se nejvíce obávali vyčerpání svých úspor.
- Jedním z příkladů, jak mohou obce zasáhnout, je přerozdělit prostředky z celého systému a zacílit je z intervenčních fondů pro krizové případy na více pro-aktivní včasnou intervenci. Toto může přinést dlouhodobý efekt pro jednotlivce i systém ve zlepšených výstupech a efektivnějším využití prostředků.

SYSTÉM SOCIÁLNÍCH SLUŽEB VE VELKÉ BRITÁNII, SLOVENSKÉ REPUBLICE A ČESKÉ REPUBLICE

Mají poskytovatelé rovný přístup
k těmto zdrojům?

Ne.

SYSTÉM SOCIÁLNÍCH SLUŽEB VE VELKÉ BRITÁNII, SLOVENSKÉ REPUBLICE A ČESKÉ REPUBLICE

Legislativní omezení plateb od uživatelů

- Spravedlivý přístup k péči (SPP) byl zaveden před pěti lety v Anglii, aby zavedl transparentní systém přidělování dávek. Jeho hlavními prvky jsou tyto teze:
 - Snaha zajistit přístup odpovídající potřebám, a ne službám
 - Lidé s podobnými potřebami mají podobné výsledky, ale nevyužívají nezbytně stejné služby
 - Pokud budeme reflektovat lidská práva a nediskriminovat, zajistíme to, že potřeby pečovatелů budou brány v potaz.
 - Role zastupitelstev v podpoře osob, kteří nemají přístup k informacím, poradenství a alternativním službám
 - Přijetí preventivního přístupu

SYSTÉM SOCIÁLNÍCH SLUŽEB VE VELKÉ BRITÁNII, SLOVENSKÉ REPUBLICE A ČESKÉ REPUBLICE

Nová opatření

Britská vláda hodlá vybudovat Službu celonárodní péče, která je spravedlivá, jednoduchá a dostupá. Domníváme sem že v tomto novém systému lze očekávat těchto šest věcí:

- služby prevence prevention services
- vyhodnocování na národní úrovni national assessment
- náborová služba
- informace a poradenství
- personalizovaná péče a podpora
- spravedlivé financování

SYSTÉM SOCIÁLNÍCH SLUŽEB VE VELKÉ BRITÁNII, SLOVENSKÉ REPUBLICE A ČESKÉ REPUBLICE

Možná budoucí varianta poskytování sociální péče

1. **Partnerství** – každý, kdo se kvalifikoval pro péči a podporu bude mít možnost získat určitou stanovenou proporcí - například čtvrtinu nebo třetinu - své základní péče uhrazené státem. Osoby, které pochází ze skromnějších poměrů by měly hrazenou větší část péče - např. dvě třetiny - zatímco nejhůře postavení lidé by i dále měli péči zdarma. Tento systém by fungoval napříč všemi věkovými kategoriemi.
2. **Pojištění** – podobné modelu Partnerství. Nicméně tento systém by navíc umožnil zajít dále v možnostech profinancování péče, pokud by si účastníci chtěli sjednat odpovídající pojištění. Stát by mohl hrát různé role, aby tomu napomohl. Funkční systém by mohl pracovat se soukromým pojištěním, kde by byl zaručen jistý příjem v případě potřeby péče. Stát by rovněž mohl spustit svůj vlastní model pro takové pojištění. Pokud by se lidé rozhodli do takového systému přispívat, získali by v případě potřeby všechnu základní péči a podporu zdarma.

 - **Široký záběr** - každý, do překročí důchodový věk, a kdo na to měl prostředky, by přispíval do státního pojišťovacího programu. Všichni, kdo toho byli schopni, hradili své příspěvky, a pak by všichni, kteří by se kvalifikovali pro péči dostali všechnu základní zdarma, pokud by ji potřebovali. Rovněž se chceme soustředit na systém péče zdarma pro občany v produktivním věku.